

världen & vi

EN TIDNING AV OCH FÖR ELEVER MED SVENSKA SOM ANDRASPRÅK, NR 1, MARS 2020

TELEFONEN
OCH
JAG

Jag ger telefonen en tiondel av min tid

Den senaste veckan har jag använt min telefon i nästan tio timmar, enligt en app som mäter hur länge jag tittar på skärmen. Det motsvarar nästan en tiondel av all min vakna tid.

Siffran skrämmer mig. Det är tid då jag i stället kunde ha lekt med mitt barn, promenerat i skogen eller läst en bok. Samtidigt är telefonen en viktig del av min vardag. Inte minst för att hålla kontakt med människor jag älskar.

När vi valde bland olika förslag för detta nummer var redaktionen överens om att de ville skriva om smarta telefoner och vår digitala tillvaro. Utvecklingen har många fördelar. Internet är som ett fönster mot världen, och telefonen kan fungera som en tredje hand. Men det innebär också en stor förändring, och många känner sig osäkra. Hur påverkas vi av att alltid vara tillgängliga? Ska barn få använda skärmar hur mycket de vill? Ska man tro på vad man läser i sociala medier?

Dessa och många andra intressanta frågeställningar kan du läsa om i detta nummer av Världen&vi!

FATIMA GRÖNBLAD
CHEFREDAKTÖR

REDAKTIONEN Världen & Vi 2020

Världen&vi görs av elever som studerar sfi eller svenska som andraspråk inom ABF Vux. Vill du skriva eller fotografera för tidningen? Kontakta chefredaktör fatima.gronblad@abfvux.se

FATIMA GRÖNBLAD - CHEFREDAKTÖR
fatima.gronblad@abfvux.se

FREDRIK HARSTAD - REDAKTÖR
fredrik.harstad@abfvux.se

TIINA PETERSSON - FORMGIVNING
tiinapetersson@abfvux.se

REDAKTION
MASOUMEH GARGARI
HAMURI KWIZERA
KLOUD AL REFAI
AWET BRHANE

AKRAM MEHRMAND
SULEIMAN MAHAT
PANEE PIMPILA
OSAEMA ABU EID
ROBLE MOHAMMED ALI
NYIMA TOURAY BADIJE
PHRA TARA NANTAPULSAB
TASIANNA ERIKSSON
SABA AHMED
HALA EDRIS
MONICA LUISA TREMARIN DE ANDRADE
FATEMEH AMINIRAD

TRYCK Dardedze holografija, Riga, Lettland
OMSLAGSBILD Fatima Grönbld

ISSN 2001-5585
UTGIVARE ABF Vuxenutbildning

Jag pratar med de jag älskar

Tack vare telefonen går det att se och prata med varandra fast man är på helt olika platser i världen. Här berättar några sfi-elever om vänner och familjemedlemmar som är viktiga för dem.

Jag har en kompis som heter Ten House. Vi har bott tillsammans nästan hela livet och han är min bästa vän. Vi föddes samma dag och när vi var barn lekte vi och sov tillsammans. En vecka sov jag hos honom och en vecka sov han hemma hos mig. När vi fyllde 18 år började jag spela i en fotbollsklubb. Han kunde inte spela men han stöttade mig att kämpa med fotbollen. Nu bor jag i Sverige och han i Burundi. Det var jättesvårt att skiljas från honom. Men livet är så. Vi brukar ha kontakt tre eller fyra dagar i veckan. Vi skriver på Whats-app, Facebook och har videosamtal.

JADO YUSSUF, JÖNKÖPING

FOTO: TEVARAK PHANDUANG

Min mamma bor i Syrien, min far och bror bor i Saudiarabien och min syster bor i Kanada. Vi använder en app som heter IMO för att göra en grupp och ha videosamtal med varandra. Ibland när jag pratar med min familj glömmer jag att vi bor i olika länder. Jag tycker om att ha kontakt med telefonen. Men jag känner också att jag behöver krama dem.

HALA EDRIS, ODINSSKOLAN

Det här är min familj som jag pratar med på min fritid. Vi pratar i en app som heter Messenger. De som är på bilden är min mamma och hennes sonson som bor i Kanada, och min systerson som bor i Paris.

MARYANA ZAYA, ANGERED

LYSSNA!

LYSSNA!

ALLA TEXTER

HUR ANVÄNDER
DU DIN
TELEFON?

Min telefon och jag

Jag pratar med min tjej

Jag pratar mycket på Facetime med min tjej och jag kollar på serier på Youtube. Jag använder mobilen mycket, nästan sju timmar om dagen.

I Sverige är det jätteviktigt att man har en telefon för att livet blir lättare med mobilen. Man kan ringa, skicka sms, ta kort, betala fakturor och mycket annat.

AYMAN SEVO, JÖNKÖPING

Jag lär mig grammatik

Jag brukar använda min telefon för att prata och skicka meddelanden till mina kompisar och min familj som bor i mitt hemland Burundi och i andra länder.

Jag använder den också för att få information genom Youtube eller Google. Jag studerar grammatik och lyssnar på svenska texter.

ROMAINE UWIMANA, JÖNKÖPING

Jag kan inte leva utan min telefon

Jag använder min mobil för att prata med min familj och med mina barndomsvänner, lyssna på nyheterna och lära mig svenska på youtube. Mobilen är viktig för mig.

Jag kan inte leva utan min mobil eftersom jag pratar med min familj i hemlandet, och lyssnar på det svenska språket. Till exempel 8sidor och radio.

SALEH FARMAN, JÖNKÖPING

Man måste ha en telefon

Min telefon är viktig för mig. Jag ringer, skickar sms och kollar information. Jag pratar med mina kompisar, barn och andra människor varje dag. Alla har en telefon, så jag måste också ha en telefon.

MAHAMOUD HASAN ELMI, JÖNKÖPING

Allt finns i min telefon

Förut hade jag en liten telefon. Då kunde jag bara ringa. Jag gillade den eftersom det var min första telefon.

Nu har jag en iPhone. Det är en bra telefon. Det finns allting, till exempel Facebook och BankID.

Min telefon är en bra kompis.

SABA AH AHMED, ODINSSKOLAN

NYA ORD

SKÄRM

En skiva som visar texter, bilder eller film, till exempel på en dator, telefon eller surfplatta.

SURFPLATTA

En enklare dator för att använda internet, spela med mera. Ipad är ett varumärke för en sorts surfplatta.

LYSSNA!

KHLOUDS TEXT

Skärmarna i familjen

Ska barn få använda telefoner, surfplattor och datorer hur mycket som helst, eller ska det finnas regler? Det är något många funderar på. Här berättar några sfi-elever om hur de gör hemma.

Vi lägger undan telefonerna klockan åtta

Klounds barn: Hussein, Mohammed, Shahed, Naha och Hosam.

En negativ sida av mobiltelefoner är att människorna inte umgås lika mycket som förr och inte läser böcker. Barnen leker inte med varandra utan använder sina mobiler istället. Därför måste föräldrarna ta hand om sina barn och inte låta de använda mobilen länge.

En regel som jag har hemma är att alla måste släppa sina mobiler klockan 20.00 och lägga dem i en låda. Men på helgerna lägger vi på en timme. Först var det svårt för dem, men nu har de blivit vana.

Min åsikt om mobilen är att den är en bra teknologi men människan måste kunna använda den.

KHLOUD AL REFAI, ODINSSKOLAN

Telefonerna skapar problem för familjer

Jag ser många barn som spelar på sina telefoner och datorer i flera timmar i stället för att leka med andra barn och prata med sina föräldrar. Föräldrar använder också sina mobiltelefoner många timmar och är inte intresserade av att leka med sina barn. Jag tror att det här kommer skapa problem för familjer i framtiden.

Jag tycker att det vore bra om föräldrar fixar ett tidsschema för sina barn så att de inte spelar så många timmar. Föräldrar kan också hitta på saker att göra tillsammans med barnen, till exempel att promenera, cykla, sjunga, baka bröd, titta på film eller läsa böcker.

PHRA TARA NANTAPULSAB, ODINSSKOLAN

De glömmer läxorna

Att alla i familjen har varsin telefon har sina nackdelar. Till exempel är alla samlade i vardagsrummet och tittar på sina mobiltelefoner i stället för att prata med varandra och dela med sig om hur deras dag har varit. Sedan glömmer barnen ofta bort att de har läxor efter skolan. I stället vill de tillbringa hela eftermiddagarna med sina mobiltelefoner.

AYAN OSMAN, ANGERED

De surfar på helgen

Jag har tre barn. De brukar bara använda surfplattor på helgen. Min äldre son har en mobiltelefon. Han är 13 år gammal. Han tycker om att prata med klasskamrater och andra kompisar.

ROZA, JÖNKÖPING

Mina barn kan koden

Mina barn gillar min mobil. De har lärt sig koden för att öppna den. De tittar på mobilen en till två timmar om dagen. När jag tar min telefon blir de arga och busiga. Jag vill inte att de ska titta på min mobil för länge. Det är inte bra för deras ögon, och det är inte bra för kroppen att sitta stilla mycket.

Mina barn kan söka genom att säga det de vill hitta till google-appen. De brukar till exempel titta på barnkanalen och lyssna på barnsånger eller musik från mitt hemland.

Barnen kan lära sig många saker genom mobilen. Men det är viktigt att man kontrollerar vilka filmer de tittar på. Jag vill inte att de ska titta på filmer som innehåller våld.

NYIMA TOURAY BADJIE, ANGERED

Nu har vi regler

Innan hade vi inte regler hemma. Det var svårt, för mina barn använde surfplattor och mobiltelefoner mycket och lekte inte med leksaker. Nu har vi regler. Mina barn får inte använda surfplatta eller telefon varje dag. De får bara ha dem på lördagar.

MODINA ISMAIL, JÖNKÖPING

Jag känner mig skyldig

Ibland ger jag telefonen till mina barn när jag är trött. Det får mig att känna mig skyldig eftersom jag vet att telefonen förstör de smartaste barnen.

GHADIR NASSAR, ODINSKOLAN

Nyimas barn: Saikou 3 år, Abubacarr 4 år, Faye 6 år

NYA ORD

VAR SIN
En för varje person.

SKYLDIG
Som har gjort ett fel eller ett brott.

VÅLD
När någon slår eller skadar någon.

LYSSNA!

NYIMAS TEXT

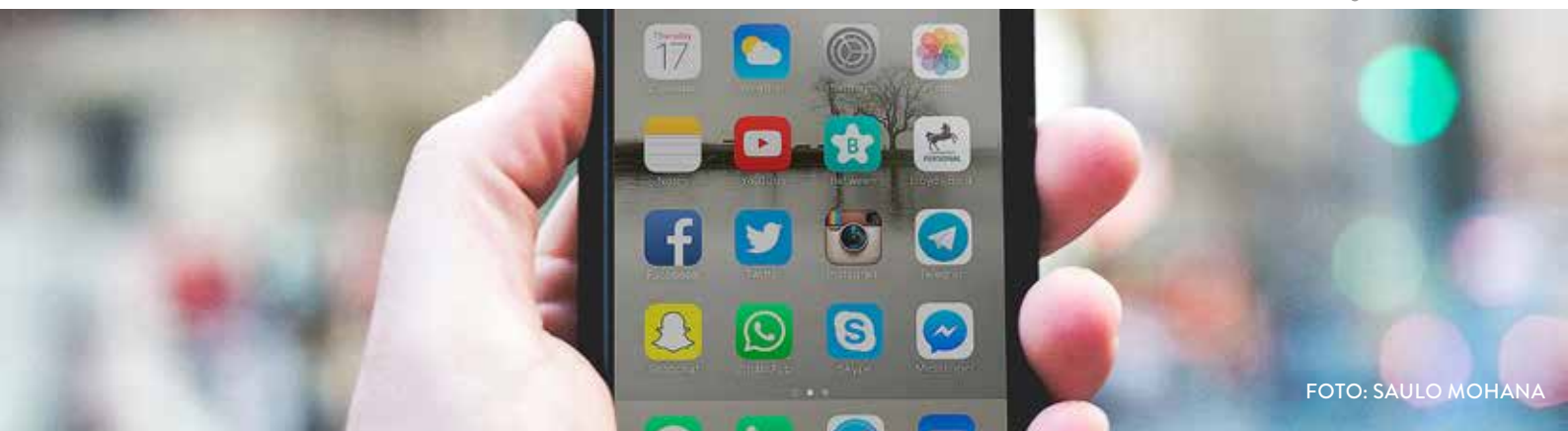

FOTO: SAULO MOHANA

Apparna i min vardag

RESEPLANERAREN

Jag har en app som kallas Reseplane-raren som jag använder för att kolla busstider.

IMAN ALWADI

SWISH

Jag brukar använda Swish för att skicka pengar till min man när han behöver pengar för att köpa mat.

IMAN ALWADI

FACEBOOK

Min favoritapp är Facebook. Den använder jag mycket när jag har tråkigt.

JARRY

HOLY BIBLE

Jag använder den här appen för att läsa bibeln på olika språk, till exempel på swahili, svenska, franska och engelska.

HAMURI KWIZERA

KIVRA

Jag använder min mobil för att få post från myndigheter i Kivra.

FAADUMA CISMAN

GOOGLE MAPS

Jag använder Google maps för att hitta platser när jag åker till städer som jag inte har varit i, eller om jag ska besöka en person i Göteborg första gången.

HAMURI KWIZERA

YOUTUBE

När jag vill titta på indiska filmer använder jag Youtube.

RUPALI BARN

SETRACKER

Jag använder den här appen för att kontrollera mina barn. De har varsin klocka som skickar information till appen, så jag kan se var de är. Jag kan också ringa till dem genom klockorna.

ISLAM ASSI

LEXIN PRO

Jag har Lexin för att översätta ord.

HADEEL ALALI ALSAWDI

MUSLIM PRO

Min bästa app är Muslim pro. Den hjälper mig att känna till de grundläggande reglerna i min religion. Jag får också veta tider för bön och fasta. Appen hjälper mig att översätta arabiska till mitt språk så att jag kan få mer kunskap om religionen.

AMIE DEMBA

KLARNA

Många appar hjälper oss att handla olika varor online. Det dåliga med det är appar som får dig att köpa nu och betala senare. Jag har märkt att jag har fler fakturor som jag måste betala nu sedan jag började använda Klarna-appen.

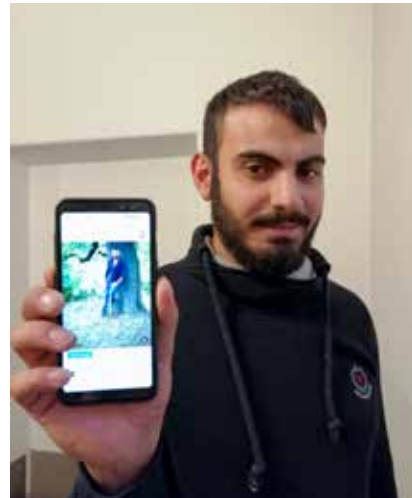
GHADIR NASSAR

INSTAGRAM

Jag använder Instagram mycket. Jag lägger upp bilder på mig själv på olika platser. När jag är hemma, när jag är med familjen, när jag kör bil. Jag tittar också på stories på Instagram om mina kompisar.

JWAN MAJID

SNAPCHAT

Min favoritapp är Snapchat. Jag tar mycket bilder och skickar till kompisar. Det blir jättefina bilder och videor. Appen kan förändra ansiktet, till exempel till en björn, katt och andra former. Bilderna raderas efter 24 timmar.

FAEZA AHMED

NYA ORD

GRUND-
LÄGGANDE
Som har stor
betydelse

ONLINE
På internet

RADERA
Ta bort

LYSSNA!

VILKA APPAR
ANVÄNDER DU?

NYA ORD

SLÄCKA
Få något att sluta
brinna eller lysa.

NÖDVÄNDIGT
Som man måste ha
eller göra.

LYSSNA!

PANNEES TEXT

Mobilen - bra eller dålig?

Som ett fönster mot världen

En mobiltelefon är som ett fönster som är öppet för hela världen. Genom den kan man se utan att resa och man kan få veta vad som händer i andra

länder. Det är som att man kollar genom ett fönster och ser hela världen.

KHLOUD AL REFAI, ODINSSKOLAN

Telefonen är min tredje hand

Mobiltelefonen är som min tredje hand. Den hjälper mig med nästan allt i mitt liv. Jag använder den för att göra läxor, titta på film och sociala medier. Den kan också hjälpa mig att släcka lampor utan att gå från sängen eller att värma, låsa och kontrollera bilen utan att gå utomhus när det är regnigt och kallt.

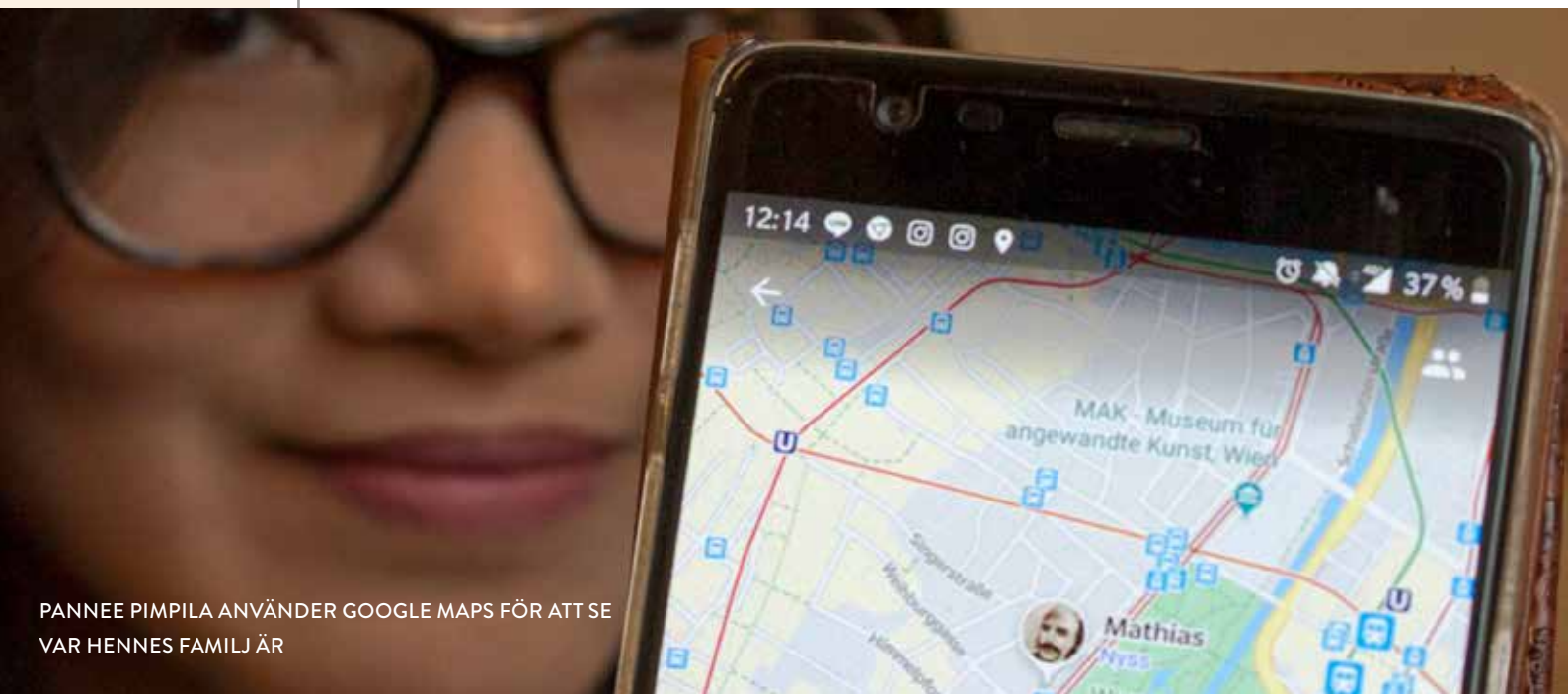
maps kan jag kontrollera och se var min man och min son är.

Det bästa med google maps är när jag kan hitta vägen bara genom att titta på telefonen när jag kör bil. Jag kan också få veta alla platser som jag vill åka till genom att bara säga till exempel "Hello Google, var är MC Donalds"

En av min favorit-appar är Google maps. Jag minns när jag kom till Sverige, då gick jag överallt genom att följa Google maps. Det var roligt, även om det blev fel ibland. Genom Google

Jag tror att mobiltelefonen och tekniken kan göra våra liv enklare, men vi måste också veta vad som är nödvändigt och vad som är för mycket.

PANNEE PIMPILA, ODINSSKOLAN

Vi hälsar inte på varandra längre

Innan mobiltelefonen kom var livet bra, eftersom alla hälsade på varandra. Men vi oroade oss också mycket när någon var försenad eller inte kom hem i tid. Vi kunde inte ringa till honom eller henne, och vi kunde inte veta var någon var. Eller om någon blev mycket sjuk så kunde vi inte ringa ambulansen eller sjukhuset.

Nu har vi allt. Vi kan ringa till ambulansen när någon blir sjuk, eller vi kan ringa och veta när någon blir försenad. Men vi hälsar inte på varandra som förut, eftersom alla människor tittar mycket i sina mobiler. De ser ingenting utan sin telefon.

RAALIA, ANGERED

Internet äter upp min tid

Ibland känner jag mig ledsen för att jag inte kan kontrollera min tid när jag använder internet. Telefonen äter min tid. Jag brukade slösa mycket tid på att surfa på internet och göra saker som inte är nyttiga, som att spela spel och titta på filmer. Det gjorde att jag fick mindre tid att träna svenska och att jag somnade ofta sent för att jag surfade på internet.

Nu har jag slutat spela spel och jag använder internet för att träna svens-

ka på Youtube. Jag brukar ofta titta på Fidra Kahramans kanal eller Marie Carnesten Sandströms kanal. Ibland använder jag appar för att träna svenska, till exempel "Hej Svenska".

Internet är viktigt och hjälper många människor nu men samtidigt slösar man tid i sitt liv. Man måste vara försiktig när man använder internet, tycker jag.

PHRA TARA NANTAPULSAB, ODINSSKOLAN

NYA ORD

OROA SIG

Vara rädd för att något otrevligt ska hända.

SLÖSA

Använda för mycket av något.

LYSSNA!

RAALIAS TEXT

TELEFONEN OCH JAG

Lars 92 år spelar Pokémon

Är din mobiltelefon viktig för dig?

Ja, den är mycket viktig.

Vad brukar du göra med din mobiltelefon?

Jag brukar ringa, höra på nyheter, läsa tidningen GP, titta på vädret och spela Pokémon.

Kan du berätta mer om att spela Pokémon?

Jag har spelat det i 3 år. Jag gillar att gå, jag använder det mest för det eftersom man har ett mål. Jag är på level 32 nu.

När började du använda en mobiltelefon?

Första mobiltelefonen var en liten Nokia, det var för 15 år sen.

Vad tycker du om att människor använder telefonerna mycket nu? Är det bättre eller sämre än förut?

Det är bättre för att det är lättare att ha kontakt. Men det är sämre för att människor använder dem för mycket. De pratar inte med varandra.

Var det svårt att använda mobilen i början?

Det var svårt, men barnbarnen lärde mig.

TEXT: MONICA TREMARIN DE ANDRADE

Lasse 61 år har ingen mobiltelefon

Hur klarar du dig utan mobiltelefon?

Jag har en fast telefon och en telefonsvarare hemma, så om jag inte är hemma kan folk lämna meddelande. Jag har även fast telefon och telefonsvarare på jobbet.

Hur når man dig vid akuta situationer?

Vad som är akut har olika betydelse för olika människor. För mig är akut om någon i min familj plötsligt skulle bli sjuk. Då kan de skicka mejl, det tar inte så lång tid innan kollar jag min e-post.

Vad gör du om du glömmer ett viktigt namn?

Jag kan fråga någon som är i närheten. Men det händer inte så ofta.

Hur hittar du adresser utan GPS?

Jag gör som man gjorde innan mobiltelefonerna fanns. Jag har sparat telefonkataloger för flera städer. I slutet av dem finns kartor. Så när jag ska någonstans brukar jag ta en kopia av kartan över det område jag ska till.

Vad tycker du om sociala medier?

Jag är inte med på Facebook eller Instagram. So-

- TRE GENERATIONER

ciala medier är användbara för en del, men mitt liv funkar bra utan.

Vad är grunden för ditt val att leva utan mobiltelefon?

Jag vill motverka stressade situationer. När jag sitter på spårvagnen till exempel, då kan jag ha en

stilla stund för att tänka på mitt liv och allt som händer runt omkring mig. Många andra är upptagna med sina mobiltelefoner.

TEXT: AKRAM MEHRMAND

Ibrahim & Louna har haft telefon sedan 3-års åldern

Tycker du mest om att prata med din familj eller att använda din mobil?

Ibrahim: För att vara ärlig kollar jag hellre på youtube än sitter och pratar med familjen.

Louna: Jag gillar mer att prata med min familj än att spela med min mobil, för jag gillar att prata.

När fick du din första mobil?

Ibrahim: Jag fick en Nokia-mobil som hade ett ormspel på när jag var fyra år gammal.

Louna: Jag fick en Nokia-telefon när jag var tre år gammal och en smartphone när jag var elva år gammal.

Vad brukar du göra med din mobiltelefon?

Ibrahim: Jag brukar kolla på Youtube. Det är kul att kolla på folk som gör intressanta saker.

Louna: Jag använder min telefon för att prata med andra personer, spela och kolla på Youtube. Jag brukar kolla på folk som gör tårtor till exempel, det är kul tycker jag.

Hur många timmar om dagen brukar du använda din mobiltelefon?

Ibrahim: Jag brukar kolla på Youtube i kanske två till tre timmar. Jag brukar spela också, men inte på telefonen utan med ett tv-spel.

Louna: Jag använder min mobiltelefon kanske två till tre timmar om dagen.

Hur skulle du känna dig om du var utan mobil?

Ibrahim: Det skulle vara riktigt tråkigt. Jag är van med min telefon och att ha den i handen.

Louna: Det skulle vara ganska tråkigt, för det är roligt att lyssna på musik eller prata med vänner.

Finns det något dåligt med telefoner och datorer?

Louna: Ja. Numera får små barn datorer i skolan. När de blir äldre så tror jag inte att deras handstil kommer vara bra, för att de inte använder penna och papper. Man kommer inte förstå vad de skriver.

TEXT: HAMURI KWIZERA

LYSSNA!

NYA ORD

TROVÄRDIGHET
Som andra tycker
man kan tro på eller
som verkar sann.

FÖLJARE
Person som väljer
att följa ett konto
på till exempel
Facebook eller
Twitter för att se
vad som publiceras.

LYSSNA!

HALAS TEXT

Facebooksidan informerar om bomber

I Syrien arbetade jag tillsammans med åtta personer för att bygga upp en sida på facebook. På sidan publicerar vi information om bomber som faller i Damaskus. Det finns också nyheter om hälsa, utbildning och andra saker. Vi som ansvarar för sidan har trovärdighet och vi tillhör inte något politiskt parti. Många människor började gilla vår sida. Den har nu mer än fyra miljoner följare.

Facebooksidan är viktig för människor för att den är ett alternativ till tv. I Syrien visar tv bara sportnyheter, hälsa och serier. Ibland hör vi att det faller

bomber. Men när vi sätter på tv:n för att söka information finns det bara sportnyheter. Det är en svår känsla för människorna i Damaskus.

Det är mycket viktigt för människor att få information när bomber har fallit, eftersom vi har barn i skolorna, bröder och andra familjemedlemmar som är på andra platser i staden. Därför fick vi idén till facebooksidan, som vi gav namnet "Varje dag finns bomber". Den är som ett fönster för människor, för att de ska få veta vad som händer i Damaskus.

HALA EDRIS, ODINSSKOLAN

Falska nyheter sprids i sociala medier

Nuförtiden har sociala medier som Facebook, Instagram, Twitter och Youtube blivit oerhört kraftfulla och de drabbar samhället på ett dåligt sätt. Så var det inte i början. Då var det ett bra sätt att hålla kontakt med vänner. Snart blev sociala medier allt

mer populära och antalet användare exploderade. Företagen som äger dessa sociala medier började samla mycket information om användarna, ofta utan samtycke. De använder denna data för att anpassa reklamen som visas. Nu får man se mer och mer re-

klam, och färre händelser från vänner. På så sätt ökar dessa företag sitt inflytande över användarna.

Sociala medier har blivit väldiga stora. Nu läser fler människor nyheterna genom Facebook eller Twitter i stället för i tidningen eller på TV. Detta utsätter användare för falska nyheter – nyheter som inte är sanna och som kommer från källor som inte är trovärdiga. Eftersom det inte finns någon redaktör på sociala medier som det gör för tidningar, kan användarna inte avgöra om

nyheterna är sanna eller falska. Det kan ge allvarliga konsekvenser. Ryssland misstänkts till exempel ligga bakom de falska nyheterna på Facebook under valen i USA 2016.

Många av oss har tyvärr blivit beroende av sociala medier. För vår skull tycker jag att regeringen ska kräva att företagen som äger sociala medier kontrollerar innehållet, så att falsk och farlig information inte sprids.

ED BIN, ODINSSKOLAN

I templet fanns inga telefoner

I Thailand finns det många tempel i skogen som förbjuder användning av modern teknologi. Där finns det inte elektricitet och det är förbjudet att använda mobiltelefon, radio, tv. Inte heller tidningar är tillåtna. Jag bodde i sådana tempel i många år, innan jag kom till Sverige. Vi munkar som bodde i templet fick inte ha mobiltelefoner eller pengar. Vi använde stearinljus och ficklampor på kvällarna. Om våra föräldrar ville ha kontakt med oss, var det genom brev dom kunde nå oss.

När man lever i skogen kan man lyss-

na på naturens ljud, på olika djur och sången från fåglarna på morgonen. Det är jättebra för meditation, och för själen.

Livet i den här världen är fullt av teknologi och sociala medier. Ibland blir det ett lidande för människan, det blir inget lugn och ingen närhet till själen.

Människan behöver ta ett steg tillbaka och koppla bort teknologin och sociala medier, för att kunna hitta sig själva igen och förstå vad som är viktigt i livet.

PHRA TARA NANTAPULSAB, ODINSSKOLAN

NYA ORD

SAMTYCKE
Ett ja till något.

FALSK
Inte sann, inte äkta. Som man inte kan lita på.

KONSEKvens
Något som händer eller kommer för att något annat har hänt tidigare.

LIDANDE
När någon har ont eller mår mycket dåligt.

PHRA TARA NANTAPULSAB NÄR HAN LEVDE I ETT TEMPEL I SKOGEN I THAILAND

Digitala samhällstjänster

Digitala tjänster gjorde mig stressad

Jag började inte använda mobiltelefon förrän 1998, då jag var 24 år gammal och flyttade till Donglo i Eritrea för att studera marin teknik. Då började jag ringa och ta emot samtal och skriva textmeddelanden. Vid den tiden var smarttelefoner inte nödvändiga, eftersom det inte fanns något internet. Nu finns det internet i Eritrea, men bara i de stora städerna.

När jag kom till Sverige fanns internet överallt. Här gör människor allt med sina smarttelefoner. I början kände jag mig stressad och försenad. Det var till exempel svårt för mig när det kom hem fakturor. Min granne visade mig hur jag skulle betala räkningar och fixa autogiro via internet.

Det är stor skillnad mellan Sverige och Eritrea. Där fick jag min lön i kontanter när jag arbetade. När jag sökte jobb gick jag direkt till arbetsplatsen och frågade. Om de ville ha mitt cv så gav jag dem det på papper. I Sverige söker jag jobb genom att skicka mejl.

Nu har jag gått en kurs i digital kompetens vid integrationscentrum Göteborg. Jag fick bland annat lära mig att söka information på internet, använda bank-id och om olika myndigheters e-tjänster.

Nu gillar jag min smarttelefon. Den ger mig bra möjligheter och jag kan inte vara utan den en minut.

AWET BRHANE, ODINSSKOLAN

Jag gör mina ansökningar med telefonen

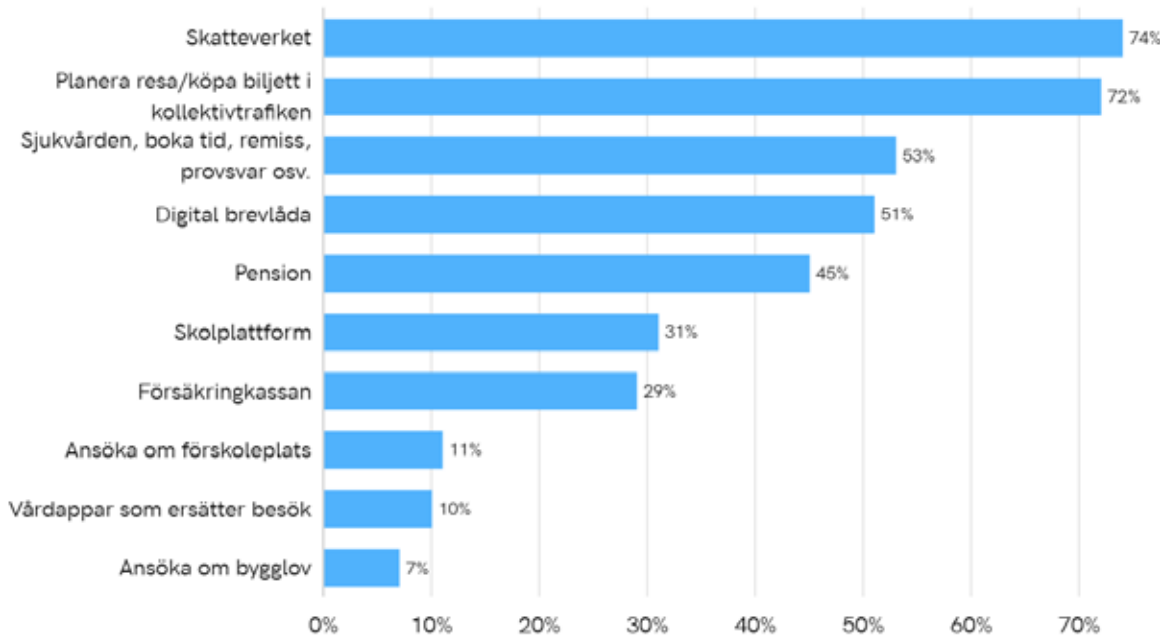
Jag använder mitt Bank ID och Swedbank kontor för att betala hyra för min lägenhet varje månad. Dessutom använder jag minasidor-appar för att skriva ansökan till Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan varje månad. Det är enklare för mig att fylla i ansöknings-

formuläret på mobiltelefonen istället för att gå till Arbetsförmedlingens och Försäkringskassans kontor varje månad. Jag brukar göra det hemma, sedan får jag mina inkomster.

HAMURI KWIZERA, ODINSSKOLAN

Fler samhällstjänster blir digitala

Allt fler samhällstjänster har blivit digitala under de senaste åren och idag har över 80 procent av befolkningen ett mobilt bank-id. Varje år gör Svenska internetstiftelsen en undersökning om hur svenskarna använder internet. Diagrammet visar hur stor andel av de vuxna som använder olika digitala samhällstjänster.

NYA ORD

MYNDIGHET

Den del av staten som får bestämma inom ett område. Till exempel Försäkringskassan, Migrationsverket.

ANSTÄLLD

En person som arbetar åt till exempel ett företag och får lön för sitt arbete.

Digitala tjänster är bra

Jag gillar inte att åka till myndigheter eftersom det finns så mycket folk där och det tar lång tid för att träffa en anställd. Därför är det bättre att jag kan använda digitala tjänster.

Det finns ett problem med digitala tjänster. Det är svårt för de flesta invandrare som ofta kommer från fattiga länder där man inte är van att använda digitala tjänster. I mitt land Afghanistan brukar man använda internet och mobilen för att kontakta varandra och surfa på nätet, men i Sverige brukar man använda mobilen på många olika sätt.

NAHID YOUSEF, ODINSSKOLAN

FOTO:: KIVRA

Min youtubekanal

Smarta telefoner och sociala medier gör att alla kan publicera. Tasianna och Jamila berättar hur de delar med sig av sina kunskaper och passioner till hela världen.

Jag vill ge folk något att le åt

Jag använder min iPhone för att göra videor som jag laddar upp till min Youtube-kanal. Den heter MoveMekMiPaZz. Den handlar om kreativitet, mode, skönhet och livsstil. Med mina filmer tar jag mina prenumeranter från deras hektiska liv och förnygrar dem med nya idéer.

Huvudsyftet med min sociala medie-plattform är att ge folk något att le åt.

Jag tycker om teknologi och smarta telefoner. De gör att jag har hela världen vid mina fingerspetsar.

TASIANNA ERIKSSON, ODINSSKOLAN

Fakta om kanalen:

Kanalens namn: MoveMekMiPaZz – patois från Jamaica, betyder ungefär ”släpp förbi mig”

Startade: september 2019

Antal följare: 1300

Jag visar hur jag lagar mat

Jag gillar att laga mat, så jag delar min kunskap om matlagning med andra genom att ladda upp egna videor på Youtube. Jag lagar marockansk mat och andra sorters mat från hela världen.

Det är inte lätt att göra filmer. Jag tar många kortfilmer, sedan justerar jag dem med ett program. Därefter väljer jag en bra rubrik och till sist laddar jag upp dem på Youtube. Det tar lång tid.

Det finns 45 filmer i min kanal och jag har mer än 14 000 följare. Min Youtube kanal heter ”Om alaa channel”

JAMILA BEN SAED, ANGERED

Fakta om kanalen:

Kanalens namn: Om Alaa (”mamma till Alaa”, Alaa är Jamilas dotter)

Startade: februari 2019

Antal följare: 14 500

Insändare

Alla måste tänka på miljön

Vi har många problem med klimatet och nu måste alla hjälpa till för att få en bättre miljö. Vad kan vi göra?

För det första kan vi tänka att konsumtion är ett viktigt problem för miljön så vi måste tänka innan vi köper kläder, mat och andra saker som vi behöver.

En annan viktig sak att tänka på är att vi alla behöver en bra miljö att leva i, inte bara nu men i framtiden också. Vi måste be affärer att använda mindre plast i förpackningar eftersom plast är mycket dåligt för miljön.

Till slut måste vi tänka att även en liten sak kan hjälpa klimatet, till exempel att använda mindre vatten och el, använda produkter utan gift, sortera med mera.

Avslutningsvis vill jag be alla affärer och människor att först tänka på miljön. Vad ska du göra när du har många saker och mycket pengar men inte ren luft och vatten? Vi kan alla leva miljövänligt!

EN KVINNA SOM ÄLSKAR NATUREN,
GLADYS CORRIÓN,
ABF STOCKHOLM, SFI CITY

Systembolagets öppettider är fel

I Sverige kan du inte köpa alkohol på Systembolaget efter klockan 19 måndag till fredag, efter klockan 15 på lördagar och inte alls på söndagar. Jag förstår att regeringen försöker att hjälpa till, eftersom Sverige har haft problem med alkohol. Men fungerar det?

För det första ser jag varje vecka människor köpa så mycket alkohol på fredagar och lördagsmorgnar, därför att de inte kan handla mer sen under helgen. Så hur får öppettiderna dem att sluta dricka?

För det andra är landet inte detsamma som för 20-30 år sedan. Människor arbetar olika tider idag. Du kan ha ett jobb som börjar klockan 5 eller 6 på morgonen. Du kan vilja ha något att dricka, men kan inte hitta ett öppet Systembolag.

Slutligen, när det bara finns en affär som säljer alkohol, finns det ingen konkurrens om priset. I framtiden ska regeringen och människorna vilja ha ett annat system. Kanske.

JAMES ATHERIDGE, ABF STOCKHOLM, SFI CITY

NYA ORD

KONSUMTION
När man köper och använder något

FÖRPACKNING
Ett skydd av till exempel papper eller plast runt något

LYSSNA!

GLADYS TEXT

Vad tänker du? Håller du med eller inte? Skriv en insändare och skicka din text till:
fatima.gronblad@abfvux.se

Bra appar för att lära mig svenska

Den nya världen är den virtuella världen. Jag är inget undantag, jag använder mobilens alla möjligheter. Bland annat använder jag telefonen för att studera svenska med olika appar.

Jag tittar på nyheter på lätt svenska varje dag. Ibland använder jag Youtube för att titta på en film eller lyssna på musik

med undertexter på svenska. När jag ska skriva en sammanfattning om något i skolan läser jag först vad andra har skrivit genom Google, sedan skriver jag min egen sammanfattning.

Jag blev precis bekant med Svt Språkplay också. Det är en bra app, för jag kan titta på nyheter, film och berättelser om andra människor. Jag hoppas att jag kan lära mig många nya ord med den.

MASOUMEH GARGARI, ANGERED

Jag lärde mig virka genom internet

Jag har lärt mig mycket genom internet, till exempel att sy, virka och nya recept. För några år sen såg jag en video om att virka och jag tänkte "Det kan jag göra". Jag brukar virka något för att ge som present, till exempel, mössor, halsdukar, babysockor och kläder. Det finns så många fina saker man kan göra och många

gångar är det mycket billigare än att köpa från en butik. Känslan av att göra något själv är jät-tebra! Men det är bra att börja med enkla saker, annars kan man bli stressad.

MONICA LUISA TREMARIN DE ANDRADE,
ODINSSKOLAN

MONICA VIRKAR EN TASS MED INSTRUKTIONER FRÅN YOUTUBE